

Astmatische klachten bij kinderen jonger dan 4 jaar

Veel kinderen hebben als baby, peuter of kleuter wel eens last van astmatische klachten, zoals een piepende ademhaling met benauwdheid, hoesten en vol zitten. Dit wordt ook wel viraal piepen genoemd.

Een klein deel van de kinderen met astmatische klachten heeft deze klachten nog steeds op oudere leeftijd.

Op jonge kinderleeftijd is het moeilijk te voorspellen welke kinderen op de basisschool klachten van astma houden en welke kinderen over hun klachten heen groeien.

De kans dat een kind astma ontwikkelt is groter als:

- gezinsleden astma hebben of allergisch zijn
- het kind zelf allergisch is
- het kind chronisch eczeem heeft
- het kind een voedselallergie heeft (zoals voor koemelk, kippenei of pinda)
- de klachten op jonge leeftijd ernstig zijn.

Oorzaken piepende ademhaling

Aanleg en omgeving

Sommige kinderen hebben aanleg om viraal piepen te ontwikkelen bij verkoudheden. We zien dat vaker als vader of moeder ook astma of hooikoorts heeft.

Een piepende ademhaling wordt veroorzaakt door een vernauwing van de luchtwegen. De meest voorkomende oorzaak is een virusinfectie van de luchtwegen (verkoudheid van de neus, keel en/of oren). Slijm en zwelling van de lucht-wegwand (bij smalle luchtwegen) zorgen ervoor dat de lucht er moeilijker doorheen gaat. Bij het uitademen geeft dit een verlengde pieptoon.

Er is een aantal factoren dat de kans op piepen vergroot, zoals:

- blootstelling aan sigarettenrook, zowel voor als na de geboorte
- een laag geboortegewicht (dysmatuur)
- bezoek aan een dagverblijf door contact met veel kinderen die ook verkoudheden doormaken.

Soorten

Er zijn twee soorten piep- en benauwdheidsklachten; episodisch viraal piepen en piepen door multiple prikkels. Het onderscheid is vaak moeilijk te maken. Bovendien kunnen kinderen van de ene groep naar de andere groep overgaan.

Episodisch viraal piepen

De meeste kinderen met piep- en benauwdheidsklachten door verkoudheidsvirussen hebben het 'episodisch

viraal piepen'. Dit betekent dat kinderen de piepklachten alleen hebben bij verkoudheid. Tussen verkoudheden door zijn de kinderen (vrijwel) klachtenvrij.

Piepen door multiple prikkels

Er zijn ook kinderen met piep- en benauwdheidsklachten door multiple prikkels. In dit geval treden de klachten niet alleen op bij verkoudheden, maar ook door andere prikkels, zoals:

- rook
- mist
- lachen of huilen
- inspanning
- typische allergische prikkels, zoals contact met huisdieren en stof.

Onderzoeken

Allergieonderzoek

Het ontwikkelen van een allergie is te meten met bloedonderzoek of huidpriktesten. Een positieve testuitslag betekent dat het kind gevoelig is voor de stof die is getest. De uitslag voorspelt de ontwikkeling van astma. Uit onderzoek is gebleken dat allergische kinderen meestal hun hele jeugd astmaklachten houden.

Beoordeling door de arts

Beoordeling door de huisarts of kinderarts van het 'piepende' kind tijdens een ziekteperiode kan heel zinvol zijn voor het goed inschatten van de aard en de ernst van de klachten. De arts schrijft eventueel een luchtwegverwijder voor (blauwe puf: Salbutamol). Deze luchtwegverwijders worden toegediend met een voorzetkamer en kunnen binnen 10 minuten de benauwdheid en het piepen verminderen. Eventueel kan op proef een luchtwegverwijder worden toegediend om direct na te gaan of dit verlichting geeft. Luchtwegverwijders helpen vaak wel voor piepklachten, maar niet voor vol zitten of hoesten. Vaak is het hoe jonger het kind, hoe minder de luchtwegverwijders helpen.

Behandelingen

Behandeling met onderhoudsmedicijnen (inhalatiecorticosteroiden (ICS)) lijkt minder zinvol bij virale piepklachten. Deze medicijnen zijn ontwikkeld voor het remmen van de allergische ontsteking bij astma en werken niet goed tegen de ontsteking bij episodisch piepen.

Kinderen met piepen door multiple prikkels kunnen soms wel positief reageren op ICS. Een proefbehandeling van 2-3 maanden wordt soms gegeven als kinderen vaak of ernstige klachten hebben waarvoor herhaalde bezoeken aan Spoedeisende Hulp of huisartsenpost nodig zijn.

Bij goede inname van de medicijnen kan na enkele weken effect worden verwacht. Na 3 maanden wordt de proefbehandeling met ICS bij voorkeur weer gestopt om het effect van de medicatie goed te kunnen beoordelen. Bij kinderen met astma zal de behandeling met ICS juist langdurig zijn.

Bijwerkingen

De belangrijkste bijwerkingen van luchtwegverwijders zijn

- druk gedrag
- snelle hartactie
- trillerigheid.

Dit kan vervelend zijn, maar verdwijnt na een paar uur volledig.

Hoe kun je astma voorkomen?

Om te voorkomen dat het kind astma ontwikkelt, adviseren wij dat het kind:

- wegblijft van sigarettenrook
- indien mogelijk direct na de geboorte 4-6 maanden borstvoeding krijgt. Borstvoeding beschermt uw kind tegen zowel de virusgerelateerde pieklachten als de ontwikkeling van allergisch astma.

Expertise en ervaring

De kinderartsen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben bijzondere expertise op het gebied van diabetes, eczeem, hoofdpijn, keel-, neus- en oorproblemen, langdurige buikpijn, long- en bovenste luchtweginfecties, overgewicht, urineweg- en plasproblemen neurofibromatose type 1, ontwikkelingsachterstand, syndroom van Down, vroeggeboorten en huilbaby's.

Kun je astma als ouder voorkomen?

Om te voorkomen dat uw kind astma ontwikkelt, is het erg belangrijk dat u:

- uw kind weghoudt van sigarettenrook (ook buiten roken kan nog nadelig effect hebben)

Er is geen bewijs dat andere maatregelen astma kunnen voorkomen. Mogelijk beschermd borstvoeding tegen astmatische klachten in het eerste jaar.

Kinderwebsite

Het St. Antonius Ziekenhuis heeft een speciale website voor kinderen. Kinderen van 0-6 jaar, van 6-12 jaar en tieners maken spelenderwijs kennis met het ziekenhuis en de medewerkers. Er zijn fotoverhalen, filmpjes en kleurplaten.

www.antoniuskids.nl (<http://www.antoniuskids.nl>)

Gerelateerde informatie

Behandelingen & onderzoeken

- Astma check-up bij kinderen (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/astma-check-up-bij-kinderen>)

Specialismen

- Kindergeneeskunde (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/specialismen/kindergeneeskunde>)

